

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/115/2018
Identifikačné číslo spisu: 8104126171
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8104126171.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom Š. XX, XXX XX J., zastúpeného JUDr. Dušanom Remetom, advokátom so sídlom Masarykova 2, 080 01 Prešov, proti žalovanému Š. Š., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, XXX XX Z., zastúpeného JUDr. Alojzom Naništom, advokátom so sídlom Sládkovičova 8, 080 01 Prešov, na strane žalovaného za účasti intervenienta Slovenskej kancelárie poisťovateľov, so sídlom Bajkalská 19B, 862 58 Bratislava, IČO: 36 062 235, v zastúpení Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, o úroky z omeškania z náhrady mzdy, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/234/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/234/2016 zo dňa 26. septembra 2017 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Intervenient na strane žalovaného m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 11C/234/2004-408 zo dňa 26. mája 2016 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 13 % úrok z omeškania ročne zo sumy 2.129,86 eura od 1.1.2003 do 17.5.2015, 12 % úrok z omeškania ročne zo sumy 3.229,72 eura od 1.1.2004 do 17.5.2015, 8 % úrok z omeškania ročne zo sumy 3.130,46 eura od 1.8.2004 do 17.5.2015, 8 % úrok z omeškania ročne zo sumy 643,67 eura od 1.1.2005 do 17.5.2015, 6 % úrok z omeškania ročne zo sumy 3.261,05 eura od 1.1.2006 do 17.5.2015, 9,5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 3.591,54 eura od 1.1.2007 do 17.5.2015, 8,5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 3.864,78 eura od 1.1.2008 do 17.5.2015, 10,5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 4.131,03 eura od 1.1.2009 do 17.5.2015, 9 % úrok z omeškania ročne zo sumy 4.610,46 eura od 1.1.2010 do 17.5.2015, 9 % úrok z omeškania ročne zo sumy 4.778,16 eura od 1.1.2011 do 17.5.2015, 9 % úrok z omeškania ročne zo sumy 4.839,24 eura od 1.1.2012 do 17.5.2015 a 8,75 % úrok z omeškania ročne zo sumy

2.933,07 eura od 1.8.2012 do 17.5.2015, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok) a žalobu v časti úrokov z omeškania za deň 18.5.2015 zamietol (II. výrok). Rozhodol, že žalovaný a vedľajší účastník na strane žalovaného sú povinní nahradiť žalobcovi spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 200,- eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 5.767,75 eura na účet právneho zástupcu žalobcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (III. výrok) a žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného uložil povinnosť nahradiť štátu spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 942 eur na účet Okresného súdu Prešov do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (IV. výrok).

1.1. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že predmetom konania (vedeného pôvodne pod sp. zn. 16C/29/98) bola náhrada škody vzniknutej v súvislosti s poškodením zdravia žalobcu pri dopravnej nehode zavinenej žalovaným dňa 26.06.1995. Okresný súd rozsudkom (č. k. 4C/29/98-116 zo dňa 25.06.2004, pozn. dovolacieho súdu) rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia 39.000,- Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, titulom náhrady za stratu na zárobku za čas od 21.06.1996 do 28.02.2002 sumu 156.118,10 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania zo sumy 56.477,60 Sk od 01.07.1998 do zaplatenia, návrh na náhradu za stratu na zárobku za čas od 01.03.2002 do budúca vylúčil na samostatné konanie, v ktorom sa rozhodne aj o náhrade trov tohto konania, v prevyšujúcej časti, s výnimkou vylúčenej časti návrhu na samostatné konanie, návrh zamietol. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť titulom súdneho poplatku na účet Okresného súdu v Prešove 9.755,- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozsudok sa stal právoplatný dňom 19.08.2004.

1.2. Žaloba v časti nároku za stratu na zárobku za čas od 01.03.2002 do budúca, vylúčená na samostatné konanie, bola zapísaná pod sp. zn. 11C/234/2004. Po viacerých zmenách žaloby bolo rozsudkom okresného súdu zo dňa 16.01.2014 č. k. 11C/234/2004-351 rozhodnuté tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 41.143,04 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 13 % ročne zo sumy 2.129,86 eur odo dňa 01.01.2003 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 12 % ročne zo sumy 3.229,72 eur od dňa 01.01.2004 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 3.130,46 eur od dňa 01.08.2004 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 643,67 eur od 01.01.2005 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 3.261,05 eur odo dňa 01.01.2006 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 3.591,54 eur odo dňa 01.01.2007 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 3.864,78 eur od dňa 01.01.2008 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 10,5 % ročne zo sumy 4.131,03 eur od 01.01.2009 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 4.610,46 eur odo dňa 01.01.2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 4.778,16 eur od dňa 01.01.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 4.839,24 eur od dňa 01.01.2012 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 2.933,07 eur odo dňa 01.08.2012 do zaplatenia. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 19.3.2015 č. k. 21Co/84/2014-372 potvrdil rozsudok okresného súdu s výnimkou časti týkajúcej sa časti úrokov z omeškania, zrušil rozsudok v časti úrokov z omeškania a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie.

1.3. Okresný súd konštatoval, že v zmysle predošlých súdnych rozhodnutí je predmetom konania iba právne posúdenie nároku na úroky z omeškania z priznanej náhrady za stratu na zárobku. Po aplikácii § 100, § 106 ods. 1, 2, § 121 ods. 3, § 447 ods. 1, 2, 3, § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie vo vzťahu k úroku z omeškania poukázal na to, že ide o príslušenstvo pohľadávky, na ktoré sa vzťahujú právne úkony týkajúce sa hlavnej veci. Na premlčanie úrokov z omeškania sa podľa okresného súdu nevzťahuje premlčacia doba uvedená v § 110 Občianskeho zákonníka, pretože táto pojednáva o úrokoch a opakujúcich sa plneniach, a nie o úrokoch z omeškania, ktorých právna povaha je zodpovednostného charakteru za oneskorené plnenie. Ak teda žalobcovi vznikol nárok na náhradu za stratu na zárobku od 01.03.2012 do 31.07.2012, ktorý bol v znaleckom posudku znalkyne A. F. vyčíslený po rokoch, nemožno namietat, ak žalobca úroky z omeškania neuplatňuje za jednotlivé mesačné čiastkové plnenia, ale za každý konkrétny rok samostatne. S prihliadnutím na § 3 nar. č. 87/1995 Zb. výška úrokov z omeškania v občianskoprávných vzťahoch, ak omeškanie začalo od 01.01.2003 predstavovala 13 %, od 01.01.2004 12 %, od 01.01.2005 8 %, od 01.01.2006 6 %, od 01.01.2007 9,5 %, od 01.01.2008 8,5 %, od 01.01.2009 9 %, od 01.01.2010 9 %, od 01.01.2011 9 %, od 01.01.2012 9 % a od 01.08.2012 8,75 %.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 21Co/234/2016 zo dňa 26. septembra 2017 rozsudok okresného súdu potvrdil vo výroku I. s výnimkou úrokov z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do 26.09.2010 (I. výrok), zmenil v časti úrokov z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do 26.09.2010 tak, že žalobu zamietol (II. výrok), zrušil vo výroku III. a IV. a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (III. výrok).

2.1. V dôvodoch svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne posúdil námietku žalovaného a intervenienta na jeho strane vo vzťahu k vzniku omeškania žalovaného ako nedôvodnú. Právoplatný rozsudok priznávajúci náhradu straty na zárobku nie je svojou podstatou v zmysle hmotného práva dôvodom vzniku žiadneho nového právneho vzťahu. S takýmto rozhodnutím hmotné právo nespája vznik, zmenu alebo zánik samotného hmotnoprávneho vzťahu. Aj po vydaní kladného rozhodnutia tu zostáva záväzkový právny vzťah zo spôsobenej škody, ktorý existoval už pred vydaním takéhoto rozhodnutia. Uvedený hmotnoprávny vzťah (a subjektívne právo z neho vyplývajúce) vznikol na základe škodovej udalosti, výsledkom ktorej je poškodenie zdravia poškodeného. V dôsledku tejto právnej skutočnosti (a nie rozsudku) vzniká poškodenému právo na náhradu škody vo forme jednotlivých náhrad, t. j. aj náhrady za stratu na zárobku. Odvolací súd s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/16/2010 uviedol, že ak sa omeškanie týka peňažného dlhu vo forme náhrady škody (škody na zdraví), pre určenie, kedy dochádza k omeškaniu dlžníka (škodcu), je rozhodujúca povaha požadovaného (súdom priznaného) odškodnenia. Len v prípade, ak bolo súdom rozhodnuté o primeranom zvýšení odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. čas splnenia nastáva rozhodnutím súdu (§ 160 OSP), a teda k omeškaniu dlžníka dochádza až uplynutím lehoty na splnenie povinnosti. V ostatných prípadoch je potrebné, z hľadiska určenia času splnenia, vychádzať z ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka (t. j. dlžník je povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Názor odvolateľa, podľa ktorého právo na plnenie tejto náhrady vzniklo až okamihom právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorým bolo priznané, preto nemohlo byť premlčané, nie je preto možné podľa odvolacieho súdu považovať za správny.

2.2. K vznesenej námietke premlčania uplatneného nároku na úroky z omeškania ako celku odvolací súd uviedol, že pre posúdenie, či je právo na úroky z omeškania premlčané, je rozhodujúcim posúdenie, či je premlčaná istina. Úroky z omeškania sa premlčujú, z čoho vyplýva, že ich možno úspešne uplatniť v uzavretom časovom intervale ohraničenom tromi rokmi, pokiaľ ide o všeobecnú trojročnú premlčaciu lehotu, odo dňa podania žaloby späťne. Vzhľadom k tomu, že predmetom konania je nárok na náhradu škody vo forme straty na zárobku, je premlčacia doba dvojročná. Na okamih vzniku nároku na príslušný úrok z omeškania zákon predpisuje dva predpoklady, ktoré musia byť splnené kumulatívne: a) splatnosť istiny, t. j. dlžník sa nachádza v omeškaní a b) uplynutie konkrétneho dňa, počas ktorého omeškanie dlžníka trvá a obdobie bezprostredne nasledujúce. Odvolací súd citoval z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/157/2009 zo dňa 29.06.2012, podľa ktorého „Povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu (záväzku) nevzniká samostatne (nanovo) za každý deň trvania omeškania, ale jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškaní so splnením tohto záväzku; týmto dňom začína u tohto práva plynúť premlčacia doba a jej uplynutím sa právo premlčí ako celok“.

2.3. Odvolací súd uzavrel, že žalobca si svoj nárok na úroky z omeškania z nároku na náhradu straty na zárobku uplatnil za obdobie od 01.01.2003 podaním zo dňa 25.09.2012 doručeným súdu 27.09.2012, označeným ako zmena žaloby (č. l. 292). Súd uznesením zo dňa 16.11.2012 pripustil zmenu žaloby (č. l. 299). Žalobca si teda uplatnil úroky z omeškania z jednotlivých peňažných súm od 01.01.2003. V čase uplatnenia úrokov z omeškania nárok na hlavný záväzok bol uplatnený včas a premlčaný nebol. Vzhľadom na povahu záväzku sú nepremlčané uplatnené úroky z omeškania dva roky späťne od ich uplatnenia. Za dôvodnú je podľa odvolacieho súdu potrebné považovať vnesenú námietku premlčania vo vzťahu k uplatneným úrokom z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do 26.09.2010, pretože právo veriteľa - žalobcu na úroky z omeškania bolo za predmetné obdobie premlčané. Z tohto dôvodu pristúpil odvolací súd k zmene odvolaním napadnutého rozsudku vo vyhovujúcom výroku I. iba vo vzťahu k priznaným úrokom z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do 26.09.2010 v súlade s ustanovením § 388 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). V prevyšujúcej časti považoval rozhodnutie vo vzťahu k výroku I. za vecne správne, keďže námietky odvolateľa vo vzťahu k tejto časti nepovažoval za dôvodné. V prevyšujúcej napadnutej časti výrok I. potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (v ďalšom aj „dovolateľ“) dovolanie tak, že navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie aj v časti úrokov z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do 26.09.2010 (teda zmení zmeňujúci výrok II. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola v tejto časti žaloba zamietnutá, alternatívne napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zruší a vec mu vráti na nové konanie a rozhodnutie. Uplatnil si náhradu trov celého a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Dovolateľ tvrdil, že prípustnosť dovolania odvodzuje od ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom videl dovolateľ v posúdení momentu (okamihu) uplatnenia nároku na úroky z omeškania zo strany žalobcu, v rozdielnom prístupe dovolacieho súdu, pokiaľ ide o charakter a otázku premlčania úrokov z omeškania a v dĺžke premlčacej doby.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. c/ CSP pre jeho neprípustnosť. Z formulácie pôvodného žalobného petitu nemožno vyvodiť uplatnenie úroku z omeškania už od začiatku súdneho konania. Argumentácia žalobcu smeruje k skutkovému zisteniu, nie k právnemu posúdeniu. Rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky nespádajú pod pojem ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Podľa žalovaného z rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/76/2011 a 2Obdo/36/2010 nevyplýva záver, že ak nedošlo k premlčaniu istiny, nemôže dôjsť ani k premlčaniu úrokov. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že nie je správny názor odvolateľa, podľa ktorého právo na plnenie náhrady vzniklo až okamihom právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorým bolo priznané a nemohlo byť preto premlčané. Vo vzťahu k námietke, že sa úrok z omeškania pri strate na zárobku premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe žalovaný vo vyjadrení citoval z časti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vysvetľujúcej, že predmetom konania je nárok na náhradu škody vo forme straty na zárobku, kde je premlčacia doba dvojročná.

5. Intervenient na strane žalovaného sa vyjadril k dovolaniu tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu akceptoval po skutkovej aj právnej stránke, nerozporoval ho, preto žiada zamietnutie dovolania ako nedôvodného.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Dovolateľ tvrdil, že vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov. Ide teda o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, ale v jej riešení senátmi dovolacieho súdu sa prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. Vzhľadom na obsah dovolania (§ 124 CSP) - viď závery uvedené nižšie - dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je nutné subsumovať pod ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

9. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

10. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

11. Dovolateľ na zdôvodnenie prvej časti dovolania, v ktorej tvrdí nesprávne právne posúdenie veci spočívajúce v posúdení momentu (okamihu) uplatnenia nároku na úroky z omeškania žalobcom podaním doručeným okresnému súdu dňa 27.09.2012 uvádza, že v žalobe podanej dňa 05.06.1998 uplatnil o. i. aj náhradu straty na zárobku od 18.06.1996 do 31.05.1998 v sume 56.477,60 Sk so 17,6 % úrokmi z omeškania od 01.07.1997 a od 01.06.1998 sumu 2.220,90 Sk mesačne. Z toho je zrejmé, že si uplatnil úroky z omeškania k nároku na náhradu straty na zárobku už od začiatku súdneho konania. Na tom nič nemení následný procesný postup žalobcu, ktorý osobitným podaním špecifikoval výšku istiny a zodpovedajúcich úrokov z omeškania tak, aby korešpondovali so znaleckým posudkom.

12. V poslednej časti dovolania žalobca tvrdí nesprávne právne posúdenie dĺžky premlčacej doby. Dovolanie odôvodňuje tým, že odvolací súd pri určení dĺžky premlčacej doby najprv síce uviedol, že úroky z omeškania možno úspešne uplatniť v uzavretom časovom intervale ohraničenom tromi rokmi, napriek tomu však bez uvedenia, na akom právnom podklade k takémuto záveru dospel príp. s poukazom na konkrétnu judikatúru konštatuje, že ak sa uplatnený nárok na náhradu škody premlčuje v dvojiročnej dobe, vzťahuje sa rovnaká premlčacia doba aj na úroky z omeškania. Dovolateľ zdôraznil, že občianskoprávny nárok sa premlčuje vo všeobecnej trojiročnej premlčacej dobe. Dôležitý je z tohto hľadiska len charakter žalovaného nároku (občianskoprávny alebo obchodnoprávny), a nie akou premlčacou dobou sa spravuje samotný uplatnený nárok. Odvolaciemu súdu vytkol, že opomenul, že pri nároku na náhradu škody plynie nielen subjektívna dvojiročná, ale aj objektívna trojiročná, prípadne desaťročná premlčacia doba.

13. Dovolací súd na základe takto formulovaných dovolacích námietok a ich zdôvodnenia dospel k záveru, že ani posudzujúc prvú a poslednú časť dovolania podľa ich obsahu a v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) dovolateľom nastolenú problematiku nemožno považovať za nastolenie právnej otázky, ktorej riešenie by malo byť predmetom dovolacieho prieskumu. Žalobca iba vyjadruje nesúhlas so skutkovými závermi súdov nižších inštancií. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolanie nie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inšancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Potrebné je tiež povedať, že za istých okolností je možné hodnotenie dôkazov podrobiť dovolaciemu prieskumu, ale len vtedy, ak je predmetom dovolacieho konania tzv. vada zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP), ktorú v tomto konaní dovolateľ neuplatnil. Dovolanie, podľa ktorého by mal dovolací súd posudzovať moment uplatnenia nároku na úroky z omeškania a dĺžku premlčacej doby, potom nie je z hľadiska § 421 CSP prípustné.

14. Predmetom dovolacieho prieskumu potom zostalo posúdenie, či sa súde nižších inštancií odklonili

od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď dospeli k záveru, že povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu nevzniká samostatne (nanovo) za každý deň trvania omeškania, ale jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškaní so splnením tohto záväzku; týmto dňom začína u tohto práva plynúť premlčacia doba a jej uplynutím sa právo premlčí ako celok; poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/157/2009 z 29.06.2012.

15. Dovolateľ tvrdiac existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP v dovolaní poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/157/2009 a 7Cdo/73/2012 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/3173/2005 a 21Cdo/681/2006, podľa ktorých povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu nevzniká samostatne, ale jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškaní so splnením tohto záväzku a uplynutím premlčacej doby sa právo premlčí ako celok. Ako rozhodnutia, v zmysle ktorých je právo na úrok z omeškania právom, ktoré sa premlčuje za každý deň samostatne, označil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/76/2011 a rozsudky sp. zn. 2Obdo/36/2010 a 4Obo/319/1999.

16. Pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu vysvetlil najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach napr. v uznesení sp. zn. 6Cdo/129/2017. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 01.01.1993 pod pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátórne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 06. marca 2017, sp. zn. 3Cdo/6/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 71/2018). S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú. Na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, na ktoré poukazuje dovolateľ, preto dovolací súd neprihliadol.

17. V rozsudku sp. zn. 2Obdo/36/2010 zo dňa 18.08.2011 posudzoval najvyšší súd premlčanie úrokov z omeškania v obchodnoprávnom vzťahu v zmysle § 393 ods. 1 a § 397 Obchodného zákonníka (uviedol, že v prejednávanej spore sa úroky z omeškania premlčujú vo všeobecnej štvorročnej premlčacej dobe - § 397 Obchodného zákonníka). Aj v rozsudku sp. zn. 4Obo/319/1999 najvyšší súd (nie ako súd dovolací, ale ako súd odvolací) posudzoval premlčanie nároku na úroky z omeškania v obchodnoprávnom vzťahu podľa ustanovení Obchodného zákonníka. V dôvodoch uznesenia sp. zn. 2Cdo/76/2011 najvyšší súd uviedol, že „Aj podľa judikatúry úroky z omeškania so splnením peňažného záväzku sú dennou náhradou škody za stratu možnosti disponovať s dlžnou sumou (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/319/1999). Inštitút úrokov z omeškania vo všeobecnosti a aj v pracovnom práve plní charakter zabezpečovací, sankčný a kompenzačný a inak to nemôže byť ani v štátnozamestnaneckom pomere....“. Toto uznesenie bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 57/2014, ktorého právna veta znie: „V prípade omeškania s platením platu má aj štátny zamestnanec, rovnako ako zamestnanec podľa § 1 ods. 4 Zákonníka práce v spojení s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právo požadovať od služobného úradu popri plate aj úrok z omeškania.“ Predmetom uvedeného konania teda nebolo ustálenie v tomto konaní dovolateľom nastolenej dovolacej otázky, ale ustálenie nároku na úrok z omeškania v

prípade omeškania so zaplatením platu v pracovnoprávnom vzťahu. Z uvedeného potom vyplýva, že nielen rozhodnutia označené dovolateľom, ale aj ďalšie rozhodnutia obchodnoprávných senátov (napr. sp. zn. 1Obdo/47/2018, 2Obdo/23/2012, 4Obdo/25/2009), v ktorých bol vyslovený právny názor, podľa ktorého sa úrok z omeškania premľčuje za každý deň samostatne vo vzťahu k ustanoveniam Občianskeho zákonníka o premľčaní, nepredstavujú rozdielnu rozhodovaciu prax. Tento záver podporuje aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/4/2017, v ktorom veľký senát nezistil splnenie podmienok na postúpenie veci, lebo neexistuje judikatórny rozpor, keď sa vec postupujúci senát stotožňuje s interpretáciou ustanovení Občianskeho zákonníka o premľčaní príslušenstva pohľadávky vyslovených v skoršom rozhodnutí najvyššieho súdu (sp. zn. 1Cdo/157/2009). O judikatórny rozpor by išlo len vtedy, ak by postupujúci senát dospel k inému právnemu názoru na interpretáciu ustanovení § 387 až § 408 Obchodného zákonníka o premľčaní, ktorý už bol vyslovený v rozhodnutiach senátov 2Obdo a 4Obdo.

18. Problematiku premľčania úrokov z omeškania pri nesplnení občianskoprávneho záväzku riešil Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Cdo/157/2009 z 29. júna 2010. Najvyšší súd nesúhlasil s názorom, podľa ktorého je potrebné rozlišovať medzi začiatkom plynutia premľčacej doby na jednej strane pre právo na zaplatenie dlhu, záväzku (poistného plnenia) a na druhej strane pre právo na zaplatenie úrokov, a podľa ktorého úroky za každý deň omeškania sú samostatným právom, ktoré sa premľčuje samostatne, teda právo na zaplatenie úrokov z omeškania vzniká po celú dobu omeškania a premľčuje sa za každý deň samostatne. Žalovaný týmto svojím názorom podľa najvyššieho súdu v podstate tvrdí, že za každý ďalší deň omeškania vzniká [z dôvodu porušenia povinnosti splniť dlh (záväzok)] veriteľovi nové (ďalšie) právo na úrok z omeškania, čím vo svojich dôsledkoch (v rozpore so zákonom) popiera, že by povinnosť platiť úrok z omeškania ako právny následok omeškania dlžníka so splatením dlhu (záväzku) bola príslušenstvom pohľadávky zodpovedajúcim tomuto dlhu a že by teda povinnosť platiť úroky z omeškania predstavovali vedľajší (akcesorický) záväzkový právny vzťah. Najvyšší súd vysvetlil, že „úroky z omeškania majú povahu opakujúcich sa dávok, ktoré možno veriteľovi priznať súdnym rozhodnutím, aj keď sa stanú splatnými až v budúcnosti. To mimo iného znamená, že pre povinnosť dlžníka platiť úroky z omeškania sú rozhodujúce okolnosti, ktoré nastali v dobe, kedy došlo k omeškaniu so splnením dlhu (záväzku) z hlavného záväzkového právneho vzťahu. Okolnosť, či každý ďalší deň dlžník porušuje svoju povinnosť plniť riadne a včas hlavný peňažný záväzkový vzťah, teda nie je, ako sa žalovaný mylne domnieva, pre povinnosť dlžníka platiť úroky z omeškania významná. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu (záväzku) nevzniká samostatne (nanovo) za každý deň trvania omeškania, ale jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškaní so splnením tohto záväzku; týmto dňom začína u tohto práva plynúť premľčacia doba a jej uplynutím sa právo premľčí ako celok.“. Uznesením sp. zn. 7Cdo/73/2012, na ktoré poukazuje dovolateľ, najvyšší súd odmietol dovolanie podané podľa § 420 písm. f/ CSP ako nedôvodné bez meritórneho prieskumu predmetu konania.

19. Vzhľadom na tvrdenie dovolateľa, že ak nedošlo k premľčaniu istiny, nemohlo dôjsť ani k premľčaniu úrokov z omeškania sa žiada doplniť, že splnením (hlavného) dlhu alebo jeho zánikom z iného dôvodu končí aj povinnosť platiť úroky z omeškania. Ak teda zanikne hlavný záväzok (alebo je premľčaný), nemôže výška z úrokov narastať o „nový“ úrok z omeškania vzniknutý za dobu po zániku (premľčaní) hlavného záväzku. Povinnosť zaplatiť dospelé úroky z omeškania ale trvá. Tento nárok je procesne uplatniteľný samostatne a ako celok odo dňa, ktorým sa dlžník ocitol v omeškaní s plnením hlavného záväzku. Jeho premľčacia doba, aj keď začína plynúť v rovnakom okamihu ako premľčacia doba istiny, môže s ohľadom na skutkové okolnosti konkrétnej veci uplynúť iným okamihom (nezávisle na tom, či sa premľčal nárok na zaplatenie istiny).

20. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP majúci za to, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyriešením otázky vzniku povinnosti platiť úroky z omeškania so splnením dlhu jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškaní so splnením tohto záväzku, ktorým dňom začína u tohto práva plynúť premľčacia doba, ktorej uplynutím sa právo premľčí ako celok. Súd v základnom konaní sa od ustálenej praxe dovolacieho súdu pri riešení dovolacej otázky

podľa ustanovení občianskeho práva neodchýlili, práve naopak v plnom rozsahu ju rešpektovali. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Rovnakú právnu úpravu dovolací súd aplikoval aj na rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania intervenienta vystupujúceho na strane žalovaného.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.